

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 58.247/3
van 29 oktober 2015

avis 58.247/3
du 29 octobre 2015

over

sur

een ontwerp van koninklijk
besluit 'houdende uitvoering
van artikel 6 van de
programmawet (II) van
27 december 2006 tot bepaling
van de tarieven voor het
deskundigenonderzoek in
genetische analyse in opdracht
van een gerechtelijke overheid'

un projet d'arrêté royal 'portant
exécution de l'article 6 de la
loi-programme (II) du
27 décembre 2006 fixant les
tarifs pour les expertises en
matière d'analyse génétique
requis par une autorité
judiciaire'

Op 29 september 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende uitvoering van artikel 6 van de programmawet (II) van 27 december 2006 tot bepaling van de tarieven voor het deskundigenonderzoek in genetische analyse in opdracht van een gerechtelijke overheid'.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 20 oktober 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Johan PUT en Bruno PEETERS, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jan SMETS, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 oktober 2015.

*

Le 29 septembre 2015, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution de l'article 6 de la loi-programme (II) du 27 décembre 2006 fixant les tarifs pour les expertises en matière d'analyse génétique requises par une autorité judiciaire'.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 20 octobre 2015. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jan SMETS et Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseillers d'État, Johan PUT et Bruno PEETERS, assesseurs, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jan SMETS, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 29 octobre 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Bij artikel 6 van de programmawet (II) van 27 december 2006 wordt de Koning gemachtigd om bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad een algemeen reglement inzake de gerechtskosten in strafzaken “houdende bepaling van een lijst van gerechtskosten, de tarifiering en de betalings- en inningsprocedure ervan” uit te vaardigen. Die besluiten dienen bij wet te worden bekrachtigd binnen vierentwintig maanden volgend op de datum van hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Het om advies voorgelegde ontwerpbesluit strekt ertoe een onderdeel van deze lijst, namelijk de tarifiering van DNA-analyses vast te stellen. De tarieven worden verlaagd in vergelijking met de thans geldende tarieven, die opgenomen zijn in een omzendbrief.

3.1. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt in de eerste plaats geboden door artikel 6, eerste lid, van de programmawet (II) van 27 december 2006. De artikelen 44ter tot 44^{sexies}, 90^{undecies} en 90^{duodecies} van het Wetboek van Strafvordering en de artikelen 4 tot 5ter van de wet van 22 maart 1999 ‘betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken’ bieden, zelfs al kan het ontwerp door de vermelding ervan beter worden gesitueerd, geen rechtsgrond voor het ontworpen besluit. Bovendien kunnen uiteraard ook de koninklijke besluiten die zijn vermeld in het vierde en het vijfde lid van de aanhef en het ministerieel besluit dat is vermeld in het zesde lid van de aanhef, geen rechtsgrond bieden voor het ontworpen besluit.

3.2. Met betrekking tot twee artikelen van het ontworpen besluit doet de rechtsgrond problemen rijzen.

3.2.1. Luidens artikel 2 van het ontworpen besluit dienen het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie en de op grond van de artikelen 24 en 25 van het koninklijk besluit van 17 juli 2013 ‘tot uitvoering van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 7 november 2011 houdende wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken’ erkende laboratoria zesmaandelijks verslag uit te brengen van hun activiteiten in het raam van het te nemen besluit.

Wat betreft die laatste laboratoria lijkt er geen rechtstreekse rechtsgrond voor die rapportageverplichting voorhanden te zijn, maar eventueel zou die verplichting kunnen worden ingevoerd als een erkenningsvoorwaarde, waarvoor rechtsgrond kan worden gevonden in

artikel 2, 4°, van de wet van 22 maart 1999 ‘betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken’.¹

Wat betreft het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, dat behoort tot het centrale Rijksbestuur, kan voor de rapportageverplichting een beroep worden gedaan op artikel 37 van de Grondwet. Krachtens dat artikel, naar luid waarvan de federale uitvoerende macht, zoals zij bij de Grondwet is geregeld, berust bij de Koning, vermag de Koning taken toe te wijzen aan de onderscheiden diensten van het centrale Rijksbestuur.

3.2.2. In artikel 8, § 1, van het ontworpen besluit wordt bepaald dat de in hoofdstuk 2, afdeling 5, ervan bedoelde onderzoeken uitsluitend kunnen worden aangevraagd bij het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie. Luidens artikel 8, § 2, van het ontworpen besluit kan enkel wanneer dat instituut in de onmogelijkheid verkeert om die onderzoeken uit te oefenen, de minister bevoegd voor Justitie beslissen om die taken tijdelijk over te dragen aan een erkend laboratorium.

Artikel 6, eerste lid, van de programmawet (II) van 27 december 2006 bepaalt evenwel enkel dat een algemeen reglement houdende bepaling van de lijst van gerechtskosten, tarifiering en betalings- en inningsprocedure kan worden opgesteld, zodat het geen rechtsgrond kan bieden voor het exclusief toevertrouwen van de genoemde opdrachten aan de genoemde instelling.² Hierover door de auditeur-verslaggever ondervraagd, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

“De exclusiviteit van de onderzoeken die bij het Instituut dienen aangevraagd te worden (art. 8, §1) en die in art. 9 worden bepaald, betreft ongeveer 20 % van de uit te voeren analyses en vinden hun rechtsgrond in artikel 10 van het koninklijk besluit van 20 april 1965 tot vaststelling van het organiek statuut van de federale wetenschappelijke instellingen. De tekst van dit besluit werd u bij de aanvraag overgemaakt. Dit artikel bepaalt dat de Minister onder wiens gezag de instelling is geplaatst, deze kan belasten met onderzoeksactiviteiten of met opdrachten *van algemeen dienstbetoon*.

Een vergelijkbaar voorbeeld is het MB van 23 januari 2003 tot oprichting van het observatorium van het publiek van de federale wetenschappelijke instellingen die ressorteren onder de Minister tot wiens bevoegdheid het Wetenschapsbeleid behoort (tekst in bijlage).”

Er dient evenwel te worden vastgesteld dat de door de gemachtigde ingeroepen rechtsgrond een bepaling van een koninklijk besluit is, dat in principe geen rechtsgrond kan bieden voor een ander koninklijk besluit. Bovendien heeft deze bepaling enkel betrekking op het belasten van een federale wetenschappelijke instelling met onderzoeksactiviteiten of met opdrachten van “openbaar dienstbetoon” die niet behoren tot haar permanente bevoegdheden, wat niet inhoudt dat de Koning op *permanente* basis een opdracht van openbare dienstverlening *exclusief* eraan kan toekennen. Overigens kan worden opgemerkt dat het zelfs in strijd zou zijn met sommige bepalingen van het Wetboek van Strafvordering om bepaalde van de genoemde onderzoeken exclusief aan het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie toe te kennen. Zo wordt in de artikelen 44*quater*, § 1, en 90*undecies*, § 4, van het Wetboek van

¹ Die voorwaarde wordt dan wel het best ingevoerd in het koninklijk besluit van 17 juli 2013.

² Zie ook adv.RvS 42.730/2 van 10 april 2007 over een ontwerp van koninklijk besluit ‘houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken’.

Strafvordering gewag gemaakt van het aanstellen van een “deskundige verbonden aan een laboratorium”.

Artikel 8 van het ontworpen besluit kan derhalve geen doorgang vinden.

3.3. Aangezien artikel 13 van het ontworpen besluit dient te worden weggelaten (zie opmerking 16), wordt niet ingegaan op mogelijke problemen op het vlak van de rechtsgrond ervoor.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

AANHEF

4. Gelet op hetgeen onder 3.2.1 is opgemerkt, dient aan de aanhef een verwijzing naar artikel 37 van de Grondwet te worden toegevoegd en, zo men de rapportageverplichting in hoofde van de erkende laboratoria voor DNA-onderzoek als een erkenningsvoorwaarde zou opnemen, naar artikel 2, 4°, van de wet van 22 maart 1999 ‘betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken’.

5. Het huidige eerste en het derde lid van de aanhef dienen te worden geschrapt nu de erin vermelde wetsartikelen geen rechtsgrond bieden voor het ontworpen besluit.

6. In het huidige tweede lid van de aanhef kan de rechtsgrond nog worden gespecificeerd door te verwijzen naar artikel 6, *eerste lid*, van de programmawet (II) van 27 december 2006.

7. Het huidige vierde tot zesde lid van de aanhef dienen te vervallen nu de erin vermelde besluiten uiteraard geen rechtsgrond bieden voor het ontworpen besluit en ook niet de wijziging van die besluiten wordt beoogd. Evenmin is hun vermelding noodzakelijk voor een goed begrip van het ontworpen besluit.

8. Het huidige negende en tiende lid van de aanhef dienen van plaats te worden verwisseld.

9. Aangezien om advies wordt gevraagd binnen een termijn van dertig dagen, dient in het huidige negende lid van de aanhef (dat het vierde lid wordt) gewag te worden gemaakt van 2° van artikel 84, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, en niet van 1° van die bepaling.

DISPOSITIEF

Artikel 2

10. Met betrekking tot het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie kan geen gewag worden gemaakt van een “erkenning”, zoals in de eerste zin van artikel 2, eerste lid, van het ontwerp. Dat instituut maakt immers deel uit van het centrale Rijksbestuur.

Artikel 3

11. De in artikel 3 opgenomen opsomming, die geenszins exhaustief is,³ spoort niet met het daarvoor bepaalde dat de in het ontwerp opgenomen tarieven behoudens uitzondering betrekking hebben op alle werkzaamheden en kosten van de deskundigen. Artikel 3 van het ontwerp dient in het licht van de bedoeling van de stellers van het ontwerp te worden herschreven.

Artikelen 4 tot 9

12. De Nederlandse en de Franse tekst van de artikelen 4 tot 9 dienen elk op zich beschouwd volledig gelijkkluidend te zijn. Er dient te worden afgezien van het procedé waarbij tussen de twee taalversies een gemeenschappelijke tekst wordt weergegeven, die bovendien op een taalkundig niet correcte wijze is ingevoegd.

Artikelen 7 en 9

13. De gemachtigde lichtte het onderscheid tussen artikel 7 en artikel 9 van het ontwerp als volgt toe:

“Art. 9 betreft het onderzoek van het referentiemateriaal. Art. 7 behandelt daarentegen het sporen materiaal. De bekomen DNA-profielen (spoor en referentie) dienen nadien met mekaar vergeleken te worden om te bepalen of een bepaalde persoon (referentie) een bepaald spoor veroorzaakt heeft. Dit geldt voor de verschillende DNA-profielen die bekomen worden (nucleair, mitochondriaal en Y-chromosoom). Deze opsplitsing is nodig, gezien er een mogelijkheid is tot volume-effecten voor de referentiestalen. Door deze centralisatie kan er een héél lage kostprijs voor de analyse bekomen worden (60 €, vergeleken met het vorige tarief van 430 €).

Het is enkel het onderzoek bepaald in art.9 dat exclusief aan het Instituut wordt voorbehouden. Dit volume-effect vervalt bij hoogdringendheid, waarbij er eenzelfde tarief als voor de sporen gehanteerd wordt (300 €).

Alle andere onderzoeken (80 % van de analyses) kunnen door alle erkende labo's worden uitgevoerd.”

³ Zo wordt het verrichten van de analyses zelf niet vermeld, terwijl dit een essentieel onderdeel is van de werkzaamheden van de deskundigen.

14. In artikel 9, eerste lid, 4°, van het ontwerp schrijve men “bedoeld in 1°” in plaats van “van artikel 9, § 1”.

Artikel 11

15. Men late artikel 11 van het ontwerp aanvangen met “De vergelijking van een genetisch profiel met sporen”.

Artikel 13

16. In artikel 13 van het ontwerp wordt bepaald dat de in het ontwerp opgenomen tarieven eveneens gelden “wanneer de kosten van de (tegen)expertise worden voorgeschoten in het kader van artikel 692 [van het]⁴ Gerechtelijk Wetboek of in bepaalde gevallen van burgerlijke partijstelling”.

Om uitleg gevraagd omtrent deze bepaling, verklaarde de gemachtigde in wezen dat beoogd wordt te beletten dat expertisekosten die worden gemaakt in het raam van burgerrechtelijke aangelegenheden, zouden worden beschouwd en vergoed als expertisekosten in strafzaken en dat op grond van verleende rechtsbijstand kosten worden vergoed van een burgerlijke partij die geen rechtsbijstand geniet.

Daargelaten de vaststelling dat die bedoeling niet op adequate wijze wordt weergegeven in de tekst van artikel 13 van het ontwerp, moet erop worden gewezen dat de regels die worden beoogd, weinig uitstaans hebben met het voorwerp van het ontwerp, dat slechts een specifieke regeling betreffende de kosten van DNA-onderzoeken in strafzaken bevat. Bovendien kan er, gelet op de rechtsgrond en de formulering van het ontworpen besluit, weinig twijfel over bestaan dat het enkel van toepassing is in strafzaken.⁵

Artikel 13 van het ontwerp dient dan ook te worden weggelaten.

Artikel 14

17. Artikel 14 van het ontwerp bepaalt dat “[i]n afwijking van artikel 8, § 1,” de onderzoeken “in” (lees: ter) uitvoering van een schriftelijke vordering daterend [van] vóór de inwerkingtreding van het te nemen besluit in aanmerking komen voor een vergoeding conform het tarief vermeld in omzendbrief 131^{quater} van 31 januari 2013.

Het is vooreerst onduidelijk wat in dat artikel bedoeld wordt met “in afwijking van artikel 8, § 1”. Aangezien die bepaling geen doorgang kan vinden (zie opmerking 3.2.2), kan er in ieder geval niet naar worden verwezen.

⁴ De woorden “van het” zijn in de Nederlandse tekst weggefallen.

⁵ Eventueel kan dit nog in het opschrift en in artikel 3 van het ontwerp worden verduidelijkt.

Voorts mag de vermelding van omzendbrief 131^{quater} van 31 januari 2013 niet als doel hebben deze omzendbrief te regulariseren, wat volgens de gemachtigde ook niet de bedoeling is. Eventueel kan artikel 14 van het ontwerp duidelijkheidshalve wel in die zin worden geformuleerd dat erin uitdrukkelijk wordt bepaald dat de nieuwe tarieven van toepassing zijn op de onderzoeken die vanaf de dag van inwerkingtreding van het te nemen besluit worden verricht.

Artikel 15

18. Luidens artikel 15 van het ontwerp treedt het te nemen besluit in werking op de eerste dag van de maand na die waarin het is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Zulk een regeling van inwerkingtreding heeft als nadeel dat, wanneer de bekendmaking van de regeling op het einde van de maand gebeurt, de bestemmingen ervan zelfs niet over de normale termijn van tien dagen⁶ zullen beschikken om zich aan de nieuwe regeling aan te passen. Artikel 15 van het ontwerp wordt dan ook beter weggelaten of vervangen door een andere bepaling van inwerkingtreding.

Artikel 17

19. Artikel 17 van het ontwerp, dat bij gebreke van een specifieke sanctie een weinig effectieve regel vormt (en daarom beter wordt weggelaten), hoort in ieder geval niet thuis in hoofdstuk 3 van het ontwerp (en kan zeker niet als laatste artikel worden opgenomen).

*

⁶ Zie artikel 6, eerste lid, van de wet van 31 mei 1961 'betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen'.

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

2. L'article 6 de la loi-programme (II) du 27 décembre 2006 habilite le Roi à établir, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, un règlement général sur les frais de justice en matière répressive « établissant la liste des frais de justice, leur tarification et leur procédure de paiement et de recouvrement ». Ces arrêtés doivent être confirmés par la loi dans les vingt-quatre mois qui suivent la date de leur publication au Moniteur belge.

Le projet d'arrêté soumis pour avis a pour objet d'établir une partie de cette liste, à savoir la tarification des analyses ADN. Les tarifs sont revus à la baisse par rapport aux tarifs actuellement en vigueur, qui figurent dans une circulaire.

3.1. Le fondement juridique de l'arrêté en projet est procuré tout d'abord par l'article 6, alinéa 1er, de la loi-programme (II) du 27 décembre 2006. Les articles 44ter à 44^{sexies}, 90^{undecies} et 90^{duodecies} du Code d'instruction criminelle et les articles 4 à 5ter de la loi du 22 mars 1999 'relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale', même si leur mention permet de mieux situer le projet, ne procurent pas de fondement juridique à l'arrêté en projet. En outre, les arrêtés royaux qui sont mentionnés dans les quatrième et cinquième alinéas du préambule et l'arrêté ministériel qui est mentionné dans le sixième alinéa du préambule ne peuvent, de toute évidence, pas non plus procurer de fondement juridique à l'arrêté en projet.

3.2. Le fondement juridique pose problème en ce qui concerne deux articles de l'arrêté en projet.

3.2.1. Selon l'article 2 de l'arrêté en projet, l'Institut national de criminalistique et de criminologie et les laboratoires agréés en application des articles 24 et 25 de l'arrêté royal du 17 juillet 2013 'portant exécution de la loi du 22 mars 1999 relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale et fixant la date d'entrée en vigueur de la loi du 7 novembre 2011 modifiant le Code d'instruction criminelle et la loi du 22 mars 1999 relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale' doivent faire rapport tous les six mois de leurs activités dans le cadre de l'arrêté envisagé.

En ce qui concerne ces derniers laboratoires, il ne semble pas y avoir de fondement juridique direct pour cette obligation de faire rapport, mais celle-ci pourrait éventuellement être instaurée sous la forme d'une condition d'agrément, pour laquelle un fondement juridique peut

être trouvé dans l'article 2, 4°, de la loi du 22 mars 1999 'relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale' ¹.

En ce qui concerne l'Institut national de criminalistique et de criminologie, qui relève de l'administration centrale de l'État, on peut recourir à l'article 37 de la Constitution pour l'obligation de faire rapport. Cet article, aux termes duquel le pouvoir exécutif fédéral, tel qu'il est réglé par la Constitution, appartient au Roi, habilite ce dernier à attribuer des tâches aux différents services de l'administration centrale de l'État.

3.2.2. L'article 8, § 1er, de l'arrêté en projet dispose que les examens visés au chapitre 2, section 5, peuvent uniquement être demandés à l'Institut national de criminalistique et de criminologie. Selon l'article 8, § 2, de l'arrêté en projet, le ministre qui a la Justice dans ses attributions, ne peut décider de déléguer temporairement ces examens à un laboratoire agréé que lorsque l'institut se trouve dans l'impossibilité de les effectuer.

Or, l'article 6, alinéa 1er, de la loi-programme (II) du 27 décembre 2006 prévoit uniquement qu'un règlement général établissant la liste des frais de justice, leur tarification et leur procédure de paiement et de recouvrement peut être établi, de sorte qu'il ne peut pas procurer de fondement juridique pour l'attribution exclusive des missions citées à l'établissement visé². Invité par l'auditeur rapporteur à fournir des explications à ce sujet, le délégué a répondu ce qui suit :

« De exclusiviteit van de onderzoeken die bij het Instituut dienen aangevraagd te worden (art. 8, §1) en die in art. 9 worden bepaald, betreft ongeveer 20 % van de uit te voeren analyses en vinden hun rechtsgrond in artikel 10 van het koninklijk besluit van 20 april 1965 tot vaststelling van het organiek statuut van de federale wetenschappelijke instellingen. De tekst van dit besluit werd u bij de aanvraag overgemaakt. Dit artikel bepaalt dat de Minister onder wiens gezag de instelling is geplaatst, deze kan belasten met onderzoeksactiviteiten of met opdrachten *van algemeen dienstbetoon*.

Een vergelijkbaar voorbeeld is het MB van 23 januari 2003 tot oprichting van het observatorium van het publiek van de federale wetenschappelijke instellingen die ressorteren onder de Minister tot wiens bevoegdheid het Wetenschapsbeleid behoort (tekst in bijlage) ».

Toutefois, force est de constater que le fondement juridique invoqué par le délégué est une disposition d'un arrêté royal, qui en principe ne peut pas procurer de fondement juridique à un autre arrêté royal. En outre, cette disposition ne concerne que l'attribution d'activités de recherche ou de missions de service public à un établissement scientifique fédéral, qui ne font pas partie de ses attributions permanentes, ce qui ne signifie pas que le Roi peut lui attribuer *exclusivement*, sur une base *permanente*, une mission de service public. Au demeurant, on peut relever que le fait d'attribuer certains des examens précités exclusivement à l'Institut national de criminalistique et de criminologie serait même contraire à certaines dispositions du Code d'instruction criminelle. Ainsi, les articles 44^{quater}, § 1er, et 90^{undecies}, § 4, du Code d'instruction criminelle font état de la désignation d'un « expert attaché à un laboratoire ».

¹ Il vaudrait dès lors mieux insérer cette condition dans l'arrêté royal du 17 juillet 2013.

² Voir également l'avis CE. 42.730/2 du 10 avril 2007 sur un projet d'arrêté royal 'portant règlement général des frais de justice en matière répressive'.

L'article 8 de l'arrêté en projet ne saurait dès lors se concrétiser.

3.3. L'article 13 de l'arrêté en projet devant être omis (voir l'observation 16), on n'examinera pas les problèmes éventuels quant à son fondement juridique.

EXAMEN DU TEXTE

PRÉAMBULE

4. Compte tenu des observations formulées au point 3.2.1, on ajoutera au préambule une référence à l'article 37 de la Constitution et, à supposer que l'obligation de faire rapport qui incombe aux laboratoires agréés pour l'analyse ADN soit instaurée sous la forme d'une condition d'agrément, une référence à l'article 2, 4°, de la loi du 22 mars 1999 'relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale'.

5. Le premier alinéa actuel et le troisième alinéa du préambule doivent être supprimés, dès lors que les articles de loi qu'ils mentionnent ne procurent pas de fondement juridique à l'arrêté en projet.

6. Le deuxième alinéa actuel du préambule peut encore préciser davantage le fondement juridique en visant l'article 6, *alinéa 1er*, de la loi-programme (II) du 27 décembre 2006.

7. Les quatrième, cinquième et sixième alinéas actuels du préambule doivent être supprimés, dès lors que, de toute évidence, les arrêtés qu'ils mentionnent ne procurent pas de fondement juridique à l'arrêté en projet et qu'ils ne visent pas non plus à modifier ces arrêtés. Leur mention n'est pas non plus nécessaire à une bonne compréhension de l'arrêté en projet.

8. On permutera les neuvième et dixième alinéas actuels du préambule.

9. L'avis étant demandé dans un délai de trente jours, le neuvième alinéa actuel du préambule (qui devient le quatrième alinéa) doit mentionner le 2°, et non le 1°, de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

DISPOSITIF

Article 2

10. En ce qui concerne l'Institut national de criminalistique et de criminologie, il ne peut pas être question d'un « agrément », ainsi qu'il est mentionné dans la première phrase de l'article 2, alinéa 1er, du projet. En effet, cet institut fait partie de l'administration centrale de l'État.

Article 3

11. L'énumération figurant à l'article 3, qui n'est nullement exhaustive³, ne se concilie pas avec la disposition précédente selon laquelle les tarifs fixés dans le projet concernent, sauf exception, tous les travaux et frais des experts. L'article 3 du projet doit être réécrit au regard de l'intention de ses auteurs.

Articles 4 à 9

12. Les textes français et néerlandais de chacun des articles 4 à 9 doivent être en tous points conformes. Il convient de renoncer au procédé de la reproduction d'un texte commun entre les deux versions linguistiques qui, de surcroît, est inséré d'une manière non correcte du point de vue linguistique.

Articles 7 et 9

13. Le délégué a précisé la distinction entre les articles 7 et 9 du projet de la manière suivante :

« Art. 9 betreft het onderzoek van het referentiemateriaal. Art. 7 behandelt daarentegen het sporen materiaal. De bekomen DNA-profielen (spoor en referentie) dienen nadien met mekaar vergeleken te worden om te bepalen of een bepaalde persoon (referentie) een bepaald spoor veroorzaakt heeft. Dit geldt voor de verschillende DNA-profielen die bekomen worden (nucleair, mitochondriaal en Y-chromosoom). Deze opsplitsing is nodig, gezien er een mogelijkheid is tot volume-effecten voor de referentiestalen. Door deze centralisatie kan er een héél lage kostprijs voor de analyse bekomen worden (60 €, vergeleken met het vorige tarief van 430 €).

Het is enkel het onderzoek bepaald in art.9 dat exclusief aan het Instituut wordt voorbehouden. Dit volume-effect vervalt bij hoogdringendheid, waarbij er eenzelfde tarief als voor de sporen gehanteerd wordt (300 €).

Alle andere onderzoeken (80 % van de analyses) kunnen door alle erkende labo's worden uitgevoerd ».

14. À l'article 9, alinéa 1er, 4°, du projet, on écrira « visé au 1° » au lieu de « de l'article 9, § 1er ».

Article 11

15. On rédigera le début de l'article 11 du projet comme suit : « La comparaison d'un profil génétique avec des traces ».

³ Ainsi, la réalisation des analyses proprement dites n'est pas mentionnée, alors qu'il s'agit d'une composante essentielle des travaux des experts.

Article 13

16. L'article 13 du projet énonce que les tarifs fixés dans le projet sont valables également « lorsque les frais de l'(la) (contre-) expertise sont avancés dans le cadre de l'article 692 du Code judiciaire⁴ ou dans certains cas de constitution de partie civile ».

Invité à fournir des éclaircissements sur cette disposition, le délégué a déclaré en substance qu'il s'agit d'empêcher que des frais d'expertise exposés en matière civile soient considérés et indemnisés comme des frais d'expertise en matière pénale et que, sur la base de l'aide juridique accordée, des frais d'une partie civile ne bénéficiant pas de cette aide soient indemnisés.

Indépendamment de la constatation que le texte de l'article 13 du projet ne traduit pas cette intention de manière adéquate, on notera que les règles envisagées sont sans rapport avec l'objet du projet, qui ne contient qu'un régime spécifique relatif aux frais des analyses ADN en matière pénale. En outre, eu égard au fondement juridique et à la formulation de l'arrêté en projet, il ne fait guère de doute que le projet ne s'applique qu'en matière répressive⁵.

L'article 13 du projet doit dès lors être omis.

Article 14

17. L'article 14 du projet énonce que « [p]ar dérogation à l'article 8, § 1er », les examens réalisés en exécution d'un réquisitoire écrit dont la date est antérieure à l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé entrent en ligne de compte pour une indemnité conforme au tarif mentionné dans la circulaire 131^{quater} du 31 janvier 2013.

Tout d'abord, on n'aperçoit pas ce qu'il faut entendre par « par dérogation à l'article 8, § 1er » dans cet article. Cette disposition ne pouvant pas se concrétiser (voir l'observation 3.2.2), on ne peut en tout état de cause y faire référence.

Par ailleurs, la mention de la circulaire 131^{quater} du 31 janvier 2013 ne peut avoir pour objectif de régulariser celle-ci, ce qui, selon le délégué, n'est pas non plus l'intention. Toutefois, dans un souci de clarté, l'article 14 du projet pourrait éventuellement être formulé en ce sens qu'il dispose expressément que les nouveaux tarifs sont applicables aux examens réalisés à compter du jour de l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé.

Article 15

18. Selon l'article 15 du projet, l'arrêté envisagé entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge.

⁴ Dans le texte néerlandais, les mots « van het » font défaut entre les mots « artikel 692 » et les mots « Gerechtelijk Wetboek ».

⁵ Cette précision pourrait éventuellement encore être apportée dans l'intitulé et dans l'article 3 du projet.

Un tel régime d'entrée en vigueur présente l'inconvénient que si la publication de l'acte intervient à la fin du mois, ses destinataires ne disposeront pas du délai usuel de dix jours⁶ pour s'adapter à la nouvelle réglementation. Mieux vaudrait par conséquent distraire l'article 15 du projet ou le remplacer par une autre disposition d'entrée en vigueur.

Article 17

19. L'article 17 du projet qui, à défaut d'une sanction spécifique, constitue une règle peu efficace (raison pour laquelle il vaudrait mieux l'omettre), n'est de toute façon pas à sa place dans le chapitre 3 du projet (et ne peut certainement pas constituer le dernier article).

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Jo BAERT

⁶ Voir l'article 6, alinéa 1er, de la loi du 31 mai 1961 'relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires'.